

Faglig instruktion i saksbids- og krydsbidskorrektion med buttons og elastikker

Personale gruppe:/gældende for: Tandlæger og tandplejere	Udarbejdet af: Rikke Kaas Schmidt	Ansvarlig: Det principielle ansvar: Overtandlæge Anne Kaae-Nielsen
Dato for ikraftsættelse: Januar 2024	Sidst ajourført:	Ajourføring af denne instruktion sker ved fremkomst af nye faglige/videnskabelige anbefalinger og senest: 2026

1. Formål

At korrigere saksbid og krydsbid på enkelt tænder for fx at undgå elongering og låsning af bidet.

2. Målgruppe og anvendelsesområde

Patienter med behov for korrektion af saksbid el. krydsbid med buttons og elastikker

3. Instruktion og behandling

- Alle involverede tænder afpudses med vinkelstykke, gummikop og pimpsten. Hvis der tidligere har været en button på tanden, fjernes gammelt bonding materiale med karbid bor i blåt vinkelstykke, der bruges vand og luft. For at undgå at boret udvikler varme, bruges der et let tryk og små fejende bevægelser, så boret aldrig arbejder på samme sted på tanden i længere tid af gangen.
- Der bruges Smiler, vatruller, dry tips og spiralsug til at holde tørt og skabe overblik.
- Tænderne ætzes med 38 % fosforsyre gel i 30 sekunder. Det område på tanden der ætzes skal svare til størrelse af basis på button + ca. 1 mm til alle sider.
- Syregelen afskylles i 15 sekunder med vand, hvorefter tænderne tørlægges grundigt med luft.
- EVT Primer (fx ortho solo eller alm resin) påføres i et tyndt lag på tanden med en microbrush og derefter let luftpåblæsning.
- Tyndt jævnt lag af bondningsmateriale (Transbond Plus/Transbond XT) påføres basis af button.
- Button placeres på tanden med bracketholder, så tæt som muligt på den endelige placering.
- **Saksbid** (hvor OK tanden er facialt placeret, se fig. 27 billede 1): Button placeres **lingualt på UK tanden** og **facialt på OK tanden** i en position hvor hele basis er i kontakt med tanden, typisk midt på tandfladen. Når den endelige placering er fundet, presses button i tæt kontakt med tandfladen.

- **Krydsbid (hvor UK tanden er facialet placeret, se fig. 27 billede 3):** Button placeres palatinalt på OK tanden og facialet på UK tanden i en position hvor hele basis er i kontakt med tanden, typisk midt på tandfladen. Når den endelige placering er fundet, presses button i tæt kontakt med tandfladen.
- Evt. overskud af bondingmateriale fjernes med en sonde/fyldningsfjerner.
- Kontrol af korrekt placering.
- Bondingmateriale lyshærdes i 20 sekunder på hver tand.
- Det kontrolleres at button fortsat er placeret korrekt, vær opmærksom på at der ikke er påbidning af buttons.
- Instruktion i påsætning af elastikker: Starte med at sætte elastik på den orale button og dernæst faciale med hjælp af en hjælpepincet/plastic krog til elastikker, som kan udleveres.
- Der startes med bear elastikker og går over til kangaroo senere. Svarende til lion og zebra eller blå 6 og blå 5.
- Ved løse elastikker, kan elastikkerne snoes op til 3 gange.
- ELASTIK BRUG: 24 timers brug af elastikker undtagen ved spisning og tandbørstning. Husk at skifte elastikker 1x dgl og hvis elastikkerne går i stykker skal der også sættes nyt.
- Kontrol button hver 4-6 uge hvor kooperation og brug af elastikker vurderes og om der er effekt af træk
- Hvis det vurderes at bidet er for tæt og tænderne ikke rigtigt flytter sig, trods god elastikbrug, kan der laves en lille bidhævning med lidt fx Fuji Triage pink okklusalt på 6-6
- Når tænderne står i normal position nedsættes elastik brug til natbrug 1-2 uger, derefter kan man evt. have en periode hvor buttons fortsat sidder men ingen elastikbrug, så det kan vurderes om tænderne bliver i den nye position. Hvis okkl. holder, seponeres buttons og plastrester, fra buttons og evt. bidhævning, med karbid bor i blåt vinkelstykke, der bruges vand og luft. For at undgå at boret udvikler varme, bruges der et let tryk og små fejende bevægelser, så boret aldrig arbejder på samme sted på tanden i længere tid af gangen. For at kontrollere evt. plastrester kan der sonderes let på tandoverfladen

4. Patientsikkerhed

Skulle uheldet være ude, og en patient menes at have slugt en metaldel (buttons) kontaktes en tandlæge, som vil guide og evt. ved behov giver besked om at opsøge læge.

Hvis der er mistanke om, fremmedlegemet er aspireret, dvs. røget ned i luftrøret, da ringes akut ambulance (Ring 112) straks!

5. Ansvar og organisering

Specialtandlægen har det overordnede ansvar

Tilpasning og påsætning af buttons foretages af tandlæge/tandplejer

Fig. 27 Placering af button =

Billede 1

Billede 3

